

ilde om denne Sag, naar de ikke frygtede for, at den skulde faae et Slags bestemmende Indvirkning paa Afgjørelsen af en anden Sag, som de ikke synes om at afgjøre i en saadan Retning. Dette synes mig er en rigtig Opfattelse af denne Sag, thi den slaaer fuldkommen selvstændigt og har forsaavidt Intet med den anden Sag at gjøre, at man i mindste Maade skulde ønske eller tilskynde at trække denne i Langdrag, for ikke at komme til at give et Exempel, man ikke syntes om. Jeg indrømmer — thi jeg er meget ligefrem — jeg indrømmer, at Exemplet stundom kan have sin meget store Fare, men dersom denne Sag i sig selv er rigtig fra Statens Synspunkt som Stat og som Jorddrot, saa er den rigtig, og saa skal vi blive ved den, uanset den Virkning, som Exemplet kunde have. Det skulde være mig meget svært at høre dette udtalt fuldkommen ligefrem af den ærede Rigsdagsmand. Vi ønske og sætte os imod en saadan Afgjørelse af denne Sag, fordi Exemplet bliver farligt, thi saa holdt jeg for, at denne Sag var vunden. Jeg troer imidlertid, at, naar de ærede Medlemmer overveie rigtigt, hvorledes denne Sag staaer og deres egne tidligere Udtalelser — thi jeg troer, at det er udtalt ogsaa fra deres Side, at de meget ønske i Statens politiske Stillings Navn, at Fæstegodsset skulde gaae over til Selveienend, og at de meget ønske, at Ingen ved denne Ordning skulde miste noget af sin lovlige Eiendom af det, han virkelig bestoer, — jeg troer, siger jeg, naar dette virkelig er deres alvorlige Mening, at de just fra dette Synspunkt maae komme til at understøtte denne Sag, thi der er eet Punkt, hvori jeg er fuldkommen enig med dem, det er, at ved den Overgang fra Fæstegods til Selveienend, som vi eftertragte, skal Ingen komme til at miste sin lovlige Eiendom, men Enhver skal beholde den; kun om een Ting ere vi ikke enige, og det er, at Fæstegodsset er nogen enkelt Mandes fuldstændige lovlige Eiendom. Der er et Noget ved Fæstegodsset, som ikke eies og besiddes, idetmindste ikke eies og besiddes af Jorddrotten, og det er om dette Noget, vi vilke komme i Strid. Dette Noget have vi her i denne Sag, troer jeg, fundet et Middel til at bestemme, uden Skade for nogen af Parterne; om det kan bestemmes paa en anden

eller bedre Maade ved andet Fæstegods, det have vi for Diebliffet intet at gjøre med. Naar det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te District (David) har meent, at den Art Anvendelse, som man kunde gjøre af dette Lovudkast paa Afgjørelsen af det private Fæsteforhold, dog ikke kunde udstrækkes ogsaa til den Bestemmelse, at der ikke skulde forlanges Afbetaling, saa vil jeg for mit Vedkommende indrømme, at, skulde der være nogen Forskjel, saa maatte det være med Hensyn til dette Punkt. Kan man imidlertid i dette Tilfælde ganske roligt blive staaende ved, ikke at forlange nogen Afbetaling, vil det maa skee dog i det andet Tilfælde ikke være at gaae for langt, naar man vilde forlange, at ogsaa den private Mand skulde være tilfredsstillt dermed. — I nærværende Tilfælde falde Staten og Jorddroten sammen, thi her er, om jeg saa maa sige, de to dobbelte Arter Eiendom samlede i een Haand. Jeg betragter nemlig Fæstebondens Adkomst til Eiendommen ikke som Noget, han ved sin Person eier, men som Noget, han eier igjennem Staten, altsaa siger jeg, her ere vi optraadte i et dobbelt Forhold, nemlig som Jorddrot, det vil sige det, man ellers kalder den private Eier af Godsset, og som Stat, det vil sige som Fæstebondens Bærg, der tillige udøver Bærgemaaleet. I det andet Forhold bliver kun den ene Part paa vor Side, og den anden, den virkelige Eiendomsbesiddelse, som Jorddrotten har, bliver derimod paa hans Side. Jeg skulde aldeles ikke være kommen ind paa alle disse Bemærkninger, naar der ikke var blevet givet saa megen Anledning dertil, og dersom det ikke kunde synes, som om vi ved vor Tausshed gave vort Samtykke til, hvad der er blevet sagt i en ganske anden Retning.

Læsen: Da flere Talere, og navnlig den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de District (Monrad), have ladet sig forstaae med, at man har havt Betænkelse ved at stemme for, at nærværende Forslag kommer til videre Behandling, som om man var angst for, at det skulde kunne blive at betragte som en prophetisk Forløber for Fæstevæsenets Afløsning i Almindelighed, saa maa jeg udtale, at, naar jeg stemmer for, at Forslaget til en saadan deelvis Fæsteafløsning skal gaae videre, saa er det i det trygge Haab, at det netop vil blive